

Samenvatting onderzoek

“Elk paard heeft het goed”

Een afstudeeronderzoek naar de wensen en behoeften van betrokkenen in de paardensector waar het aankomt op (het meten van) paardenwelzijn.

Paardenwelzijn is een ‘hot item’. De laatste jaren is veel onderzoek gedaan op dit gebied. De opdrachtgever van dit onderzoek, het Lectoraat Welzijn van Dieren, heeft dierenwelzijn als basis van hun projecten. Ze houden zich onder andere bezig met vraagstukken met betrekking tot het communiceren van welzijn. In oktober 2007 en in 2011 is in opdracht van toenmalig minister Verburg onderzoek gedaan naar het ongerief bij dieren, zo ook bij paarden. Hierop volgend is de Sectorraad Paarden verzocht om verantwoordelijkheid te nemen in het verbeteren van dierenwelzijn in de paardenhouderij. Hierdoor zijn verschillende projecten gestart, zo is de welzijnsmonitor voor paardenhouderij ontwikkeld en de welzijnscheck voor paarden.

Dit onderzoek is een gevolg van deze verschillende projecten. Hierin is een inventarisatie met betrekking tot de wensen en behoeften van de betrokkenen in de paardensector waar het aankomt op het meten van paardenwelzijn. Tevens is onderzocht of de bestaande meetinstrumenten wel bekend zijn bij de paardenhouders en hoe deze bekend staan. Het rapport geeft inzicht in de wensen en behoeften van de betrokkenen in de paardensector met betrekking tot het meten van welzijn van paarden.

De centrale hoofdvraagstelling is: wat zijn de behoeften van de betrokkenen in de paardensector op het gebied van het meten van het welzijn van paarden en sluiten de bestaande meetinstrumenten hier op aan? Deze hoofdvraagstelling is verdeeld in subvragen die samen antwoord geven op de centrale hoofdvraag.

Om antwoord te krijgen op deze vragen is gebruik gemaakt van een kwalitatief, non experimenteel survey onderzoek waarin een combinatie is gemaakt van desk- en fieldresearch. Er is een steekproef getrokken waarbij de grootte is bepaald door middel van verzadiging. In de steekproef zitten mensen met verschil in de kenmerken leeftijd, geslacht, plaats, opleiding/achtergrond, functie en vakgebied.

Bij het verzamelen van data is gebruik gemaakt van deskresearch en diepte interviews om data te verzamelen. Om data te verwerken zijn de verslagen geordend in tekstfragmenten en vervolgens gelabeld, wat resulteert in datareductie. Hierna zijn de data geanalyseerd om tot de onderstaande resultaten te komen.

Uit de deskresearch zijn twee meetinstrumenten gekomen, namelijk de welzijnsmonitor voor paardenhouderij en de paardenwelzijnscheck. De tijdens de deskresearch gebruikte zoektermen bevatten allemaal al het woord ‘welzijn’ of de naam van een meetinstrument. Deze zoektermen worden waarschijnlijk alleen gebruikt wanneer iemand al bekend is met de term paardenwelzijn en daarin geïnteresseerd is.

De resultaten van de interviews zijn ingedeeld in resultaten per subvraag. Als eerst is gevraagd wat het woord 'paardenwelzijn' betekent volgens de paardensector. Het begrip paardenwelzijn kent volgens de geïnterviewden geen eenduidige definitie. Er zijn verschillende aspecten die samen het welzijn vormen, deze aspecten zijn onderverdeeld in huisvesting, natuurlijke behoeften van het paard, beweging, voeding, gedrag, mens-dier relatie, gezondheid, regelmaat en overige aspecten. Huisvesting is het meest genoemd door de geïnterviewden en de overige aspecten zijn het minst genoemd.

Vervolgens is gevraagd hoe het welzijn van het paard wordt bepaald door betrokkenen in de paardensector en welke aspecten zij daarin meenemen. De meeste geïnterviewden bepalen het welzijn van hun paard door middel van observatie. Om het welzijn te bepalen zijn vier groepen aspecten genoemd, namelijk fysiek van het paard, gedrag van het paard, omgeving van het paard en management rondom het paard.

Daarna is de vraag 'hoe zou u het welzijn van uw paard willen bepalen en welke randvoorwaarden stelt u daarbij' gesteld. De huidige manier waarop de geïnterviewden het welzijn van het paard bepalen vinden zij passend. Kennis van paarden vinden de geïnterviewden noodzakelijk bij het bepalen van paardenwelzijn. Welzijn is voor de paardenhouders iets waar zij hun dagelijks management op afstemmen. Om inzicht te krijgen in of er behoefte is aan een meetinstrument is er gevraagd of de geïnterviewden behoefte hebben aan een meetinstrument om het welzijn van paarden te meten.

De meerderheid van de paardenhouders heeft geen behoefte aan het meten van welzijn, dit betekent niet dat zij het welzijn van hun paard niet willen bepalen. Er zijn verschillende redenen genoemd waarom deze behoefte er al dan niet is. Redenen voor het ontbreken van de behoefte aan het meten van paardenwelzijn zijn het vooral goed vinden voor de beginner, de behoefte af laten hangen van wat er wordt gemeten en de haalbaarheid van een meetinstrument. Redenen om wel behoefte te hebben aan een meetinstrument zijn dat een meetinstrument van belang is voor iedereen om aan te kunnen tonen dat de paarden goed in hun welzijn staan en dat het goed is om eens een frisse blik op het bedrijf te krijgen. Ook zijn diverse randvoorwaarden genoemd voor het eventuele gebruik van een meetinstrument. De meest genoemde randvoorwaarde is dat een meetinstrument het welzijn van het paard zou moeten meten aan het paard zelf.

De onderzoekers hebben twee bestaande meetinstrumenten gevonden in de deskresearch. Deze zijn voorgelegd aan de geïnterviewden en daarbij is gevraagd naar of zij bekend waren met deze meetinstrumenten en hoe zij daarmee bekend zijn. De meerderheid van de geïnterviewden is bekend met minstens één van de bestaande meetinstrumenten. Er zijn echter ook geïnterviewden die niet bekend zijn met één van de bestaande meetinstrumenten, ondanks dat zij wel informatiebronnen zoals vakliteratuur tot zich nemen.

Vervolgens is gevraagd of de bestaande meetinstrumenten aansluiten op de wens van paardenhouders om het welzijn van de bij hen aanwezige paarden te meten. De meeste geïnterviewden vinden de bestaande meetinstrumenten niet aansluiten op de wens om het welzijn van de bij hen aanwezige paarden te meten. Dit kan zijn omdat de meetinstrumenten niet aansluiten bij de randvoorwaarden die zij stellen of omdat zij een compleet andere wens hebben met betrekking tot het waarborgen van paardenwelzijn. De meest genoemde

randvoorwaarde is dat de bestaande meetinstrumenten genuanceerd moeten zijn, dit houdt in dat het instrument rekening houdt met vele aspecten en dat er ruimte is voor compensatie. Daarna is het meest genoemd dat de metingen aan het paard verricht moeten worden, dat de meetinstrumenten moeten aansluiten op de juiste doelgroep en een meerwaarde moeten hebben voor het bedrijf.

Naast randvoorwaarden hebben de geïnterviewden alternatieven voor een meetinstrument genoemd. Zo vinden zij het belangrijk dat paardenhouders zich blijven ontwikkelen in hun vakgebied. De geïnterviewden gaven het idee dat er een 'houdersbewijs' zou komen om een paard te mogen houden. Verder is er gezegd dat de welzijnsmonitor voor paardenhouderij een mooi naslagwerk zou zijn voor de beginnende paardenhouder en zijn er nog andere alternatieven genoemd.

Als laatste is gevraagd naar welke rol betrokkenen in de paardensector kunnen en willen spelen in het verbeteren van paardenwelzijn. Organisaties hebben verschillende zaken benoemd waarin zij een rol kunnen en willen spelen ter bevordering van paardenwelzijn. Zij zouden graag een bijdrage leveren aan dat excessen niet worden gezien als de norm van de paardensector. Verder is het belang van identificatie en registratie in de paardensector genoemd als wezenlijk onderdeel van paardenwelzijn. Ook is er een organisatie die een bijdrage wil blijven leveren aan het communiceren van diverse onderwerpen met betrekking tot paardenwelzijn en onderzoeken die zij zelf of anderen uitvoeren.

De geïnterviewden die inkomsten halen uit de paarden hebben ook aangegeven welke rol zij hierin willen spelen. De meesten willen vooral kennis overdragen, het vergroten van bewustwording binnen de paardensector en in de maatschappij, zich blijven ontwikkelen en op de hoogte blijven van de nieuwste ontwikkelingen. Ook willen zij meewerken aan laagdrempelige informatie, bij voorkeur ondersteund door wetenschappelijke onderbouwing.

Bij dit onderzoek is na achttien interviews het punt van verzadiging bereikt, wanneer dit onderzoek zou worden herhaald zou dat op een ander punt kunnen ontstaan. Dit onderzoek kan voor zowel de praktijk als de wetenschap inzicht geven in de wensen en behoeften van betrokkenen in de paardensector waar het aankomt op het meten van paardenwelzijn. Het is lastig om een vergelijking te maken met voorgaande onderzoeken omdat het de eerste keer is dat het op deze manier is opgezet.

De onderzoekers hebben gevonden dat de meetinstrumenten aansluiten bij de aspecten van het bepalen van het welzijn maar niet bij de wens een meetinstrument in te zetten om het welzijn te bepalen van de bij de geïnterviewden aanwezige paarden. Het staat ter discussie of men op de hoogte is van de juiste zoektermen om informatie te vinden met betrekking tot de meetinstrumenten.

Er zijn diverse vervolgonderzoeken aan te raden, zoals een onderzoek naar de redenen en doelstellingen achter de verschillende meetinstrumenten en keurmerken en een onderzoek naar de houding van paardenhouders ten opzichte van een meetinstrument of keurmerk.

Geconcludeerd is dat de meerderheid van de geïnterviewden bekend is met minstens één meetinstrument, deze worden echter zelden gebruikt en sluiten niet aan bij de wensen van de geïnterviewden.

Het begrip paardenwelzijn staat niet op zichzelf maar bestaat uit verschillende facetten. De meetinstrumenten sluiten aan bij de aspecten die zij meenemen in het bepalen van het welzijn van de bij hen aanwezige paarden.

Aan de hand van dit onderzoek zijn verschillende aanbevelingen opgesteld. Degenen die meetinstrumenten op de markt zetten moeten zich verdiepen in zoekmachine optimalisatie, goed nadenken over de doelgroep, onderzoeken of een meetinstrument of keurmerk wel het juiste middel is voor het doel en een meetinstrument of keurmerk te communiceren als zijnde een hulpmiddel en niet als een inspectie. Om te zorgen dat excessen niet worden verheven tot de norm is het belangrijk om maatschappelijk draagvlak te creëren om zo begrip te krijgen voor de paardensector.